

**Juryrapport
De Brabantse Stijlprijs 2021
Provincie Noord-Brabant
's-Hertogenbosch, 8 december 2021**

Voorwoord

Wat barst Brabant toch van de vele en mooie woningbouwinitiatieven. Samen met de andere juryleden ben ik onder de indruk van de diversiteit en kwaliteit van projecten die onze provincie rijk is. Iets om met z'n allen trots op te zijn.

Onze oproep voor de derde editie van de Brabantse Stijlprijs voor omgevingskwaliteit leverde 30 inzendingen op. Allemaal met een eigen karakter die tegelijkertijd naadloos passen bij het centrale thema van deze Stijlprijs 'Een thuis voor iedereen!'. Ze zijn gericht op vernieuwende woonvormen met oog voor hun omgeving en de medemens en ze spelen in op de behoeften van deze tijd.

De hoeveelheid en kwaliteit van inzendingen, betekende wel dat de jury de mouwen flink moest opstropen. Maar het selectieproces is in goede orde en in fijne sfeer verlopen. Met interesse volgden de leden elkaars argumentatie en de inzendingen leverden goede discussies op waarbij iedereen vanuit eigen expertise een mooie bijdrage leverde. Uit dat proces kwam uiteindelijk een duidelijke winnaar naar voren.

Maar de enorme impact van de vijf genomineerde projecten maakte dat de jury een bijzonder besluit nam: naast de eerste keuze van de jury en die van het publiek, zal er ook een eervolle vermelding zijn. Een besluit voortgekomen uit de passie en medemenselijkheid die het betreffende project uitstraalt; iets wat de jury niet onopgemerkt wilde laten.

We zetten dus enkele inzendingen in de spotlights, maar ik wil benadrukken dat voor de Brabantse Stijlprijs toch vooral de Olympische gedachte geldt. Alle deelnemende initiatieven verdienen lof, elk project is van waarde. Ze zijn een sprekend voorbeeld van hoe we in onze provincie in staat zijn om, door de samenwerking te zoeken en door te zetten, onze omgeving in te richten naar onze individuele behoefte. En zij zijn hopelijk een inspiratie voor anderen om dat ook te doen.

Op mij hebben de projecten in ieder geval een blijvende indruk gemaakt.

Erik Ronnes
Juryvoorzitter De Brabantse Stijlprijs 2021
Gedeputeerde Ruimte en Wonen Provincie Noord-Brabant

Vooraf

Iedereen is winnaar

Waar bij de beide vorige ronden van de Brabantse Stijlprijs aan gemeenten was gevraagd om projecten in te zenden, werd voor de derde editie iedereen hiertoe uitgenodigd. Dat lag dan ook voor de hand bij het thema: *Een thuis voor iedereen!* Met dit thema is gezocht naar vernieuwende woonprojecten waarbij extra aandacht zorgt voor een echt thuis, die mensen achter die projecten een podium geven en die als voorbeeld kunnen dienen voor anderen.

De jury is onder de indruk van het aantal inzendingen, de betrokkenheid en het doorzettingsvermogen van vele verschillende initiatiefnemers en opdrachtgevers. Hun creativiteit stemt de jury optimistisch. Dat geldt ook voor de verschillende sociale en duurzame woonvormen die zijn gerealiseerd. De kwaliteit van de projecten maakt indruk. Voor verschillende doelgroepen is een thuis gemaakt, waar het fijn is om te wonen en te leven met aandacht voor mens, leefomgeving, natuur, milieu en zingeving. Dat komt welzijn en gezondheid ten goede. De projecten getuigen op verschillende manieren van liefde voor de plek en verschaffen, vaak met grote verbeeldingskracht, identiteit aan onverwachte locaties. Velen hebben een droom gerealiseerd en daar zijn zij trots op.

Een aantal projecten is vanuit de samenleving op gang gekomen. In dit verband noemt de jury speciaal de initiatieven van ouders, die met groot doorzettingsvermogen een vaak langdurig traject hebben doorlopen om een woonvorm voor hun kind(eren) te realiseren. Daarvoor heeft zij grote bewondering. Veel van deze projecten zouden zonder hen niet zijn gerealiseerd.

Uit de projecten spreekt de kracht van mensen en hun enthousiasme over de samenwerkingen die zij tot stand hebben gebracht. Met name bij particuliere initiatieven viel op hoe mensen die samen willen wonen, gedurende het proces - en vaak ook daarna - op verschillende manieren hebben gezocht naar vormen van besluitvorming waarbij iedereen wordt gehoord.

In veel gevallen is sprake geweest van grote veerkracht bij tegenslagen tijdens het ontwikkelproces. De jury heeft veel respect voor de moed en durf die de ingediende projecten hebben laten zien. Het is, zo constateert de jury, fantastisch wat mensen met elkaar voor elkaar kunnen krijgen. Dat levert behalve energie ook mooie verhalen op, zoals onder meer bleek bij de bezoeken die de jury aan de vijf finalisten heeft gebracht.

De oogst van deze editie toont dat de omgang met maatschappelijke opgaven allerlei vormen aanneemt. De grote diversiteit en de verschillende schaalniveaus, van een heel gebied tot een 'woonproduct', maken de projecten dan ook moeilijk te vergelijken. Er zijn tal van leerzame voorbeelden aangereikt, en ook de projecten die de eindstreep niet hebben gehaald zijn de moeite waard. Wat de jury betreft toont deze editie van de Brabantse Stijlprijs vooral de kracht van mensen: met projecten zoals deze is iedereen winnaar.

De beoordeling

Jury

De jury bestond uit:

- Voorzitter: Erik Ronnes, gedeputeerde provincie Noord-Brabant (zonder stemrecht)
- Economie: Heleen Aarts, CEO Amvest
- Duurzaamheid: Bert van Helvoirt, directeur Van Helvoirt Groenprojecten
- Wonen: Mohamed Acharki, bestuurder Zayaz
- Gezondheid en zorg: Mieke Reynen, toezichthouder zorg, welzijn en wonen en adviseur Institute for Positive Health
- Ruimtelijk ontwerp: Marijke Voermans, stedenbouwkundig ontwerper gemeente Eindhoven
- Secretaris: Cilly Jansen, directeur Architectuur Lokaal

Beoordelingscriteria

Met de beoordelingscriteria in het achterhoofd heeft de jury alle ingezonden projecten bekeken, besproken en met elkaar vergeleken. De criteria waren:

- Aandacht voor omgeving en medemens
- Positieve impact voor de locatie in zijn ruimere omgeving
- De kracht van de samenwerking
- Voorbeeldwerking voor anderen
- Ontwerpkwaliteit
- Volhoudbaarheid, sociaal, economisch en ruimtelijk duurzaam op de lange termijn

De juryleden hebben op alle aspecten hun mening en ervaring ingebracht, waarbij de selectiecriteria leidend waren. Vanuit de eigen deskundigheid zijn de nodige accenten gelegd. Bijvoorbeeld, hoe de beeldkwaliteit bijdraagt aan de betekenis voor de omgeving, of extra waarde is toegevoegd, en of een project gezondheid, eigen regie en participatie bevordert. Gezocht is naar projecten waarover de jury unaniem van mening was dat deze zoveel mogelijk aan álle criteria voldoen.

Bij initiatieven van onderop is vaak een jarenlange weg afgelegd. Bij het type projecten waar deze editie van de Brabantse Stijlprijs zich op richt, zijn in de loop der jaren dan ook talloze partijen betrokken geweest, bijvoorbeeld in de initiële fase. Die betrokkenheid gold onvermijdelijk bij enkele projecten voor de Provincie Noord-Brabant en in een enkel geval ook voor een van de juryleden. De jury is nagegaan bij welke projecten en in welk stadium hiervan sprake is geweest en stelde vast dat geen van de juryleden enig belang heeft bij de ingezonden projecten.

Werkwijze

De 36 projecten die werden ingezonden, zijn eerst getoetst aan de voorwaarden van De Brabantse Stijlprijs 2021. Zes inzendingen voldeden om uiteenlopende redenen niet aan deze voorwaarden, waardoor deze projecten niet voor de prijs in aanmerking konden komen. Daarmee kwam het te beoordelen aantal projecten op 30.

Voorafgaand aan de gezamenlijke jurybeoordeling in het Provinciehuis van Noord-Brabant hebben de juryleden alle inzendingen individueel bestudeerd. Ieder van hen gaf een voorkeur aan voor vijf projecten. Dit resulteerde in een eerste selectie waarbij vijftien projecten afvielen. Vervolgens is elk van deze projecten afzonderlijk besproken. Hoewel al

deze projecten interessante aspecten bevatten onderscheidde deze zich, mede in vergelijking met de andere inzendingen, niet voldoende op alle geformuleerde criteria. Zo lag de nadruk bij sommige projecten op het gebouw terwijl verbindingen met de omgeving daarbij achterbleven; andere betroffen oplossingen voor woonopgaven waarbij de sociale context minder sterk naar voren kwam.

In de volgende ronde heeft de jury allereerst de projecten besproken waarvoor de meeste juryleden vooraf een voorkeur hadden aangegeven. Deze projecten zijn in de derde ronde vergeleken met de overige tien inzendingen. Dit resulteerde uiteindelijk in de selectie van vijf finalisten, die de jury unaniem heeft voorgedragen als kanshebbers voor De Brabantse Stijlprijs 2021. Bij deze projecten is sprake van vele verschillende initiatiefnemers, doelgroepen en schaalniveaus. Tezamen tonen zij een breed scala aan manieren waarop invulling gegeven wordt aan *Een thuis voor iedereen*.

De jury kwam tot haar finale keuze na een bezoek aan de vijf finalisten. Bij deze bezoeken heeft de jury de projecten bekeken en gesprekken gevoerd met initiatiefnemers en andere betrokkenen. Zij dankt allen voor de gastvrije en hartelijke ontvangst en de moeite die is gedaan voor interessante toelichtingen.

Winnaar De Brabantse Stijlprijs 2021

Kloostervelden – Sterksel (gemeente Heeze-Leende)

Kloostervelden is de herontwikkeling van het voormalige instellingsterrein Providentia nabij het dorp Sterksel tot een grootschalige woonwijk met kleinschalige woonmilieus. De nieuwe leefgemeenschap Kloostervelden biedt een gevarieerde woonomgeving aan 176 cliënten met een specifieke zorgbehoefte en aan 220 huishoudens. De wijk is bedoeld voor iedereen, voor zowel mensen met als zonder beperking. Van begin af aan is gezorgd voor integratie van mensen met een beperking. De wijk heeft allerlei voorzieningen, zoals een moestuin, een wijkboerderij, een natuurplein, een kunstroute en een bloementuin. Sociale waarden en welzijn zijn onderdeel van het economisch denken. De horeca is opgezet door de zorgorganisatie en er is een winkel waar producten van cliënten worden verkocht.

In Kloostervelden is een maatschappelijke opgave vertaald naar een omgeving met een fijn thuis voor iedereen. Kloostervelden is niet zomaar een wijkontwikkeling of een transformatie van bestaande gebouwen en terreinen. Het gaat om integratie, inclusiviteit, wonen, landschap en natuur. Er is een brede blik op gezondheid. Zingeving, eigen regie, veerkracht en van betekenis zijn maken deel uit van de visie; het accent ligt op wat mensen wél kunnen. De jury vindt het bijzonder dat is gedacht vanuit de meest kwetsbare mensen; door de nieuwe woningen is de wijk langzaam omgevormd naar een gemixte woonbuurt. Doorgaans gaat dat andersom.

In Kloostervelden heeft de combinatie van wonen, zorg en welzijn een positieve impact op alle bewoners. De oorspronkelijke bewoners komen meer in contact met het alledaagse leven. Ouders hebben een kans om dichterbij hun dierbaren te wonen en er zijn contacten gelegd tussen cliënten en andere wijkbewoners, waardoor ook vriendschappen zijn ontstaan. Voor de nieuwe bewoners is sprake van verrijking en zingeving, zonder dat dit is opgelegd.

De werelden van gezondheid, zorg en welzijn enerzijds en die van het vastgoed en het bedrijfsleven anderzijds gaan in Kloostervelden op een bijzondere manier samen. De herbestemming van de rijk gedetailleerde kloostergebouwen is zeer zorgvuldig ter hand genomen, waardoor met respect voor het verleden de verschillende ruimtes een toekomstbestendige invulling hebben gekregen. Het restaurant is hier een prachtig voorbeeld van.

De business-case is moeilijk, omdat de grondopbrengsten niet heel hoog zullen zijn en de transformatie en restauratie van het klooster een kostbare aangelegenheid is. Hoewel er maximaal 240 woningen kunnen worden gebouwd, is toch gekozen voor het beperken van het aantal woningen tot 210 om het geheel passend te laten zijn bij het voormalige klooster. De jury noemt dit illustratief voor de betekenis die in Kloostervelden wordt gehecht aan weloverwogen gebiedsontwikkeling.

De woningen van de cliënten zijn mooi en de nieuwgebouwde woningen tonen een grote diversiteit. Deze nieuwe woningen zijn - telkens voor een derde deel - sociale woningbouw, koopwoningen in het middensegment en koopwoningen in het hogere segment. Er zijn bewuste ontwerpkeuzes gemaakt om zo prettig mogelijk samen te kunnen leven in deze wijk: zo is er een veilige route in het gebied waar voetgangers altijd voorrang hebben. Daarbij is er voldoende afstand tussen woningen om overlast te voorkomen. De woningen van de cliënten hebben vaak een terras of tuin aan de voorzijde, waardoor contact met andere buurtbewoners wordt gestimuleerd.

Ook op de inrichting van de openbare ruimte is niet bezuinigd. De opzet van de wijk biedt veel ruimte voor natuur en groen. De kunstroute en het groene park waarin de hartslag is verwerkt maken het een bijzonder verblijfsgebied. Door de komst van Kloostervelden is het economisch draagvlak voor de nabijgelegen kern Sterksel vergroot, onder andere voor de daar aanwezige supermarkt, die nu meer bestaansrecht heeft verkregen.

Er is zowel aandacht voor sociale als technische duurzaamheid, en er zijn zowel financiële en landschappelijke waarden gecreëerd. De vernieuwing ligt met name in het concept van Kloostervelden, dat een voorbeeld kan zijn voor de vele vergelijkbare instellingsterreinen in Brabant. De regio lag en ligt bij de zorginstelling, die alles tot in detail heeft doordacht, met veel bevlogen mensen die zich jarenlang aan de cliënten en hun fijne thuis verbinden. Kloostervelden laat zien dat er veel mogelijk is en dat met visie en bevlogenheid veel kan worden bereikt. De jury noemt Kloostervelden een echte winnaar.

Eervolle vermelding

Gezinshuis El Noor – Breda

Op initiatief van Mohammed en Jamila Yaqini heeft woningcorporatie Alwel in de Bredase wijk Biesdonk twee eengezinswoningen samengevoegd tot Gezinshuis El Noor. Hierdoor is een thuis gecreëerd voor kinderen met een interculturele achtergrond, die niet veilig thuis kunnen wonen. Er kunnen negen kinderen worden opgevangen, die tot hun 21^e jaar kunnen blijven. In El Noor krijgen zij warmte, begeleiding en structuur, zodat ze in een veilige omgeving kunnen uitgroeien tot volwassenen die mee kunnen doen in de samenleving. Het huis heeft een grote woonkeuken en twaalf slaapkamers.

De jury is geraakt door de maatschappelijke betrokkenheid van de familie Yaqini en de manier waarop zij zich volledig inzet voor kinderen die niet meer thuis kunnen wonen. Aan hen wordt een echt thuis geboden; de kinderen zijn onderdeel van het gezin. Ook de drie dochters van Mohammed en Jamila Yaqini van zijn in de loop der jaren volop betrokken geraakt bij het gezinshuis.

Het initiatief van de ouders om een gezinshuis te organiseren, en bovendien een intercultureel gezinshuis, is uniek in Nederland. Iedereen uit het hele land is welkom en het initiatief heeft een grote impact op de ontwikkeling van kwetsbare kinderen.

Dit project onderscheidt zich wezenlijk wat betreft de maatschappelijke betekenis. Met een kleine ruimtelijke ingreep zijn grote veranderingen teweeggebracht. Echte innovatie zit vaak in creatieve reorganisatie van bestaande middelen; in dit geval: het koppelen van bestaande woningen, waardoor sociale innovatie tot stand komt. Daaraan zijn onderscheidende architectonische kwaliteit of andere criteria van deze Stijlprijs, waarin gezocht wordt naar voorbeelden die specifiek in Brabant kunnen worden opgeschaald, ondergeschikt.

De kracht van El Noor (de Verlichting) ligt in de mensen die zich met veel passie inzetten voor anderen, hun huis voor hen hebben opengesteld en hun eigen leven daarnaar hebben ingericht. Daarom kent de jury de bijzondere familie Yaqini van harte een eervolle vermelding toe. Zij spreekt daarbij haar grote waardering uit voor de medewerking van Woningcorporatie Alwel.

Finalisten

Bewust Wonen Werken Boschveld – 's-Hertogenbosch

Een ecologische woonbuurt middenin de oude arbeiderswijk Boschveld in 's-Hertogenbosch. De buurt kent een grote diversiteit aan bewoners en het motto 'samen leven en in contact zijn met elkaar' staat in het hele bouwproces centraal. De 23 houten woningen rond een gemeenschappelijke tuin met stadskas zijn gerealiseerd in collectief particulier opdrachtgeverschap. De waterhuishouding is ecologisch, er zijn zonnepanelen geplaatst en de daken zijn groen.

De jury is zich ervan bewust dat voor dit langlopende project, gedurende tien jaar, veel idealisme nodig is geweest om het tot een goed einde te brengen. Hierdoor is een sterke gemeenschap ontstaan met grote sociale cohesie. Dat spreekt onder meer uit de sociocratische besluitvorming en uit initiatieven waarbij bewoners voor elkaar zorgen wanneer dat nodig is, bijvoorbeeld door het verzorgen van maaltijden in perioden van rouw en kraamtijd (Rouwkost en Kraamkost).

Er is sprake van een mooie balans tussen individueel en collectief. De combinatie wonen en werken is positief en inspirerend. Sociologisch en ecologisch zijn stappen gezet en permacultuur is mooi toegepast. Ook is er een grote diversiteit in leeftijden van de bewoners; de helft bestaat uit kinderen. De meesten van hen zaten al op de Vrije School buiten de wijk; jongere kinderen gaan ook naar de school om de hoek. Een aantal bewoners kent de wijk goed en er is ontwikkeling in het contact met de wijk en de omgeving. Het leven speelt zich echter vooral af in de binnentuin, die inmiddels is afgesloten. Omdat de betekenis van het project voor de omringende buurt beperkt is en de buurtfunctie niet bij de planvorming is

begonnen, ontstaat de indruk dat deze woningen overal hadden kunnen staan. De vormgeving van de woningen is sober, minimalistisch en heeft een natuurlijke uitstraling door de toepassing van hout. De woningen zijn duidelijk familie van elkaar terwijl er grote variatie in inrichting en indeling is.

Al met al heeft de jury veel respect voor de creativiteit en de vasthoudendheid van de initiatiefnemers, die in nauwe samenwerking een bijzondere woonomgeving hebben gemaakt.

De Lindehoeve – Tilburg

In de wijk Theresia in Tilburg is een monumentaal boerderijcomplex in collectief particulier opdrachtgeverschap gerestaureerd en herontwikkeld tot tien woningen met gezamenlijke voorzieningen voor achttien ouderen. Met dit project hebben de bewoners hun oude dag zelf geregeld. De levensloopbestendige woningen met gezamenlijke voorzieningen liggen rond een grote gemeenschappelijke tuin. De bewoners hebben het project in zes jaar gerealiseerd.

De meerwaarde van De Lindehoeve ligt in het met elkaar tot een goed einde brengen van dit project: een fijne levensbestendige woonomgeving voor de oudere dag. Ondanks tegenslagen tijdens de sloop is er flink doorgezet. De monumentale boerderij is met respect verbouwd. De jury spreekt van hoge architectonische kwaliteit. Het concept van het erf spreekt aan en het is mooi ingepast in de oude stedelijke structuur. De buitenruimte, die recent is gerealiseerd, maakt nu al een vanzelfsprekende indruk.

Er is gebouwd voor de eigen groep en het proces waarmee gezamenlijk een ontwikkeling tot stand is gebracht inspireert. De jury kan zich voorstellen dat het project aan diversiteit had kunnen winnen door ook anderen te betrekken. Dat doet zij wel door bijeenkomsten voor de buurt te organiseren. Hoewel de openheid van het terrein een enkele keer een probleem oplevert, wordt toch bezien hoe de fysieke verbinding met de buurt behouden kan blijven.

Op zich is een collectief initiatief voor ouderenwoningen niet uniek, toch heeft de jury veel respect voor dit burgerinitiatief. Zij is met name gecharmeerd van de grote zelfwerkzaamheid waarmee een gezamenlijk ideaal is verwezenlijkt in De Lindehoeve.

NRE-terrein – Eindhoven

Herontwikkeling van het voormalige terrein van de gasfabriek tot een stadsbuurt met wonen, horeca en werken werkplaatsen, creatieve bedrijvigheid en kantoren. Het historische industriële karakter is overeind gebleven. Deze stadsbuurt vlakbij het centrum van Eindhoven kwam tot stand volgens een coöperatieve aanpak van de gemeente Eindhoven met potentiële bewoners, gebruikers en andere betrokkenen. De toekomstige bewoners hebben het gehele planproces doorlopen, waardoor een hechte gemeenschap is ontstaan voordat de eerste bewoner diens woning betrok.

De ontwikkeling van het NRE-terrein is een voorbeeld van een goede transformatie van industrieel gebied, waar eigentijdse functies van wonen, werken en ondernemen samenkomen. De verschillende typologieën van gebouwen zijn inspirerend en de ontwerpqualität van getransformeerde en nieuwe gebouwen springt eruit. De samenhang van het geheel is betrekkelijk en de lage dichtheid van 40 koopwoningen roept aarzeling op over de kansen die zijn benut. Zeker in het licht van de huidige woningbehoefte had een

hogere woningdichtheid niet misstaan. De jury kan zich voorstellen dat de vele ruimte voor auto's op straat in de toekomst een andere bestemming kan krijgen.

Door het lange ontwikkelproces is verbondenheid ontstaan tussen de eindgebruikers en de gemeente. Alle initiatiefnemers zijn bij elkaar gebleven en er heerst een sfeer van creatief ondernemerschap in het gebied, die inspirerend en stimulerend voor elkaar is. Het prettige openbare karakter van de vele bedrijfjes en werkplaatsen geeft blijk van goed vertrouwen; het woongebied ligt immers tegen het centrum van Eindhoven aan en het is volledig openbaar.

De jury constateert dat het terrein een dynamisch gebied is geworden op een unieke locatie in het centrum van Eindhoven, dat energie uitstraalt.

Vijfentwintig opmerkelijke projecten

Stichting Benjamin en de Diessense Eenhoorn – Diessen (gemeente Hilvarenbeek)

Verbouwing van een voormalig seniorencomplex in het centrum van Diessen tot een woongebouw met 24 uurszorg voor elf jongeren, in combinatie met gebruik als dorps huis. Doel is om de jongeren een zo normaal leven mogelijk te laten leiden. Een opvallend concept waaruit gemeenschapszin spreekt. Het initiatief verbindt ouderen met jongeren en er is sprake van laagdrempelige ontmoeting. Voor de doelgroep is een goed thuis gevonden en de Diessense gemeenschap heeft het initiatief voor deze maatschappelijke opgave omarmd.

Het Lievenhuis – Asten

Het Lievenhuis is een woongebouw geworden met koop- en huurappartementen en ateliers. Het maakt deel uit van de herontwikkeling van het voormalig kloostercomplex Bartholomeus in het historische centrum van Asten. Het rijksmonument is toekomstbestendig gemaakt door professionele partijen. De diversiteit schuilt in de historiserend-moderne bouwstijl van de transformatie; sociale diversiteit en vernieuwing zijn beperkt.

Hof Zuiderbeek – Hilvarenbeek

De herontwikkeling van de locatie van twee basisscholen tot woongebied voor senioren is gerealiseerd in collectief particulier opdrachtgeverschap, samen met een woningcorporatie. Het is een interessante ontwikkeling: een dergelijke vorm van opdrachtgeverschap is veelal nog beperkt tot jongere generaties. De toekomstige bewoners hebben samen nagedacht over hoe zij oud willen worden en hun woonwensen zijn vertaald in een passend complex van dertien patiowoningen en negentien appartementen.

Rijksmonument Heuvelstraat 8 – Dongen

Initiatief van een familie die een Rijksmonumentale leegstaande villa heeft gekocht om er samen (met drie generaties) te wonen en voor elkaar te zorgen. Het is een woonvorm van deze tijd, waarbij de herbestemming de functie van het gebouw intact laat. Het gebouw is zorgvuldig en met respect gerestaureerd en verbouwd en daarmee behouden voor de gemeente Dongen.

Zorgverblijf dementerenden met gezondheidscentrum Best West – Best

Het nieuwbouwcomplex is centraal gelegen tussen wijken en het centrum van Best. Het bevat een gezamenlijk woonhuis voor 24 ouderen met dementie en een gezondheidscentrum voor het dorp. Het is een mooie combinatie van wonen, zorg en welzijn, die vorm heeft gekregen in een landelijke eigentijdse stijl waaruit beeldkwaliteit spreekt. De bewoners van Best zijn nadrukkelijk betrokken.

Vrij Spel – 's-Hertogenbosch

Vrij Spel is de gezamenlijke ontwikkeling van een buurt met 90 woningen door zelfbouw en samenbouw van toekomstige bewoners, in samenwerking met de gemeente, op het voormalige trainingscomplex van FC Den Bosch. Hier gaat het om de kracht van een kleine wijk. Er is rekening gehouden met individuele wensen en er zijn gedeelde voorzieningen. Betrokken blijven bij elkaar, bijvoorbeeld door elkaar te stimuleren om actief te blijven, wordt belangrijk gevonden. Deze complexiteit is mooi uitgewerkt. Het streven naar diversiteit in de wijk uit zich voornamelijk in verschillende bouwstijlen en minder in sociale menging.

De Snip – Roosendaal

De Snip is een nieuw woon-zorgcomplex met 59 particuliere huurappartementen voor senioren met voorzieningen in de wijk Burgerhout, net buiten de centrumring van Roosendaal. Iets meer dan de helft betreft sociale huurwoningen met gemeenschappelijke functies. Het complex is netjes ingepast, maar ook tamelijk introvert en de plint is niet uitnodigend. De keuzevrijheid voor het inkopen van zorg wordt gemist. Het ontwerp is niet heel onderscheidend, er zijn vele vergelijkbare voorbeelden.

Healthy home – 's-Hertogenbosch

Dit project in de nieuwbouwwijk De Grootte Wielen in 's-Hertogenbosch betreft een pilot voor woningen als *living lab* voor het verbeteren van het binnenklimaat tegen betaalbare kosten. De kracht van het project ligt in de inzet van technologie bij de zoektocht naar gezond wonen. De betrokkenheid van studenten hierbij is positief. De aandacht voor ventilatie en binnenklimaat leidt echter niet tot nieuwe inzichten; de oplossingen zijn inmiddels *mainstream* geworden. Het gaat hier niet om een woonvorm maar om een commercieel product. Het thema is heel relevant, het sociale staat daarbij niet voorop.

SlowCare Elzenziekenhuis – Oss

Een schoolgebouw in de wijk Ruwaard in Oss is getransformeerd naar een kleinschalige energieneutrale woonvoorziening met dagbesteding voor 24 ernstig meervoudig beperkte mensen, met zorg en dagbesteding in contact met de buurt. Het is een voorbeeld van een initiatief van ouders, die veel sympathie oproept. Het concept is niet nieuw, maar voor een kwetsbare doelgroep is een mooie oplossing gevonden. Een vraag is wel hoe deze woonvoorziening zich verhoudt tot de omgeving. Bouwtechnisch en ruimtelijk is het project niet uitzonderlijk, al gaat het wel om een goed uitgevoerde herbestemming.

WiBoz – Bergen op Zoom

WiBoz is een ouderinitiatief en betreft nieuwbouw van een wooncomplex binnen de wijk Scheldevesting voor 21 jongeren met een (licht) verstandelijke beperking, in combinatie met zorg en begeleiding. Er is een geschikte woonvorm gezocht voor een maatschappelijke doelgroep die het moeilijk heeft. De kracht van dit project ligt in de betrokkenheid van de buurt, die de nieuwe bewoners warm heeft opgevangen.

De Omscholing – Eersel

Transformatie van de voormalige basisschool in het centrum van Eersel tot een wooncomplex met veertien koopappartementen voor diverse type huishoudens, gerealiseerd in collectief particulier opdrachtgeverschap. De intrinsieke betrokkenheid van de bewoners, die hun school niet kwijt wilden, is een sterk punt. Individuele woonwensen werden gehonoreerd en verwezenlijkt in duurzame en energieneutrale woningen. Uit de zorgvuldige en inspirerende transformatie, in combinatie met nieuwbouw, spreekt ontwerpkracht. Het project is alleen een woonvoorziening.

Het Wenshuys – Bladel

Op de locatie van een voormalige boerderij aan de dorpsrand van Bladel werd een woonzorghuis gebouwd, bestemd voor zeven cliënten van zorgboerderij 'Bij de Pinken'. Dit gebeurde op initiatief van de eigenaren van deze zorgboerderij. Zij hebben de locatie zelf ontwikkeld en hierin met eigen kapitaal geïnvesteerd. Daarbij is met respect en compassie gekeken naar de doelgroep. De intentie is niet goed af te lezen aan het project omdat de woningen geen relatie lijken te hebben met boerderij; de woningen hadden ook ergens anders kunnen staan.

Hof van Loon – Overloon (gemeente Boxmeer)

Particulier initiatief voor herontwikkeling van een locatie in het centrum van Overloon tot woonzorgcentrum Hof van Loon. Het centrum biedt zorgappartementen met voorzieningen van zorggroep Panthein en particuliere huurappartementen. Dat ouderen in hun dorp kunnen blijven wonen als zij zorg nodig hebben is positief. Er is een toekomstbestendig gebouw tot stand gekomen met gevoel voor de omgeving. Hierdoor is kwaliteit toegevoegd aan het centrum van Overloon. Samenwerking tussen zorg en ontwikkelaars op zichzelf is niet ongebruikelijk, wel bijzonder is de deze ontwikkeling vanuit particulier initiatief is gefinancierd.

Stichting De Bloesemhoff – Andel (gemeente Altena)

Voor een bijzondere doelgroep is een mooie woonplek gerealiseerd. Het nieuwe woongebouw, met 24uurszorg voor zestien jongvolwassenen met een verstandelijke beperking in het centrum van Andel, is ontwikkeld als ouderinitiatief. De kracht van dit project ligt bij de vele vrijwilligers, die zorgen dat wonen met zorg mogelijk is. Het is een project van de lange adem geweest, dat veel doorzettingsvermogen heeft gevergd om het tot een goed einde te brengen. Dit project past goed in het thema van de Brabantse Stijlprijs maar onderscheidt zich niet op een bijzondere manier.

Een warm (t)huis in Geldrop (gemeente Geldrop-Mierlo)

Op de locatie van een voormalige school in de wijk Coevering in Geldrop, is het Heppie (t)Huis gerealiseerd. Het huis is bedoeld als opvang voor acht kinderen met begeleiding, die wegens gezinssituaties (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen. Het mooie van het ontwerp is dat het oogt als een gewoon rijtjeshuis en niet als een zorgcomplex. Er is echt vanuit kinderen gedacht: zij wonen niet ver van hun 'oude' huis, zodat zij in de eigen sociale omgeving kunnen blijven wonen. De kracht zit ook in het samenwonen van jong en oud (het team van medewerkers).

Minitopia ruimte voor je woonwens – 's-Hertogenbosch

Experimenteel woongebied met 30 huishoudens op het terrein van de voormalige milieustraat aan de rand van de stad, met tijdelijke woonvormen in zelfbouw. Interessant is de tijdelijkheid; bewoners kunnen hier maximaal zeven jaar blijven wonen. Ook de betaalbaarheid is een positief aspect. De jury heeft zeker waardering voor het concept, echter er is sprake van individuele bouwprojecten waardoor dit project toch buiten het thema van deze editie van de Brabantse Stijlprijs valt.

Ecodorp Boekel – Boekel

Leefgemeenschap met 30 sociale huurwoningen en zes mantelzorgwoningen aan de dorpsrand van Boekel, zelf ontwikkeld volgens principes van ecologisch bouwen en samenleven. De participatie van de bewoners is een voorbeeld voor anderen. Bijzonder zijn ook de mantelzorgwoningen. De huizen zijn goed ingepast in het omringende landschap, maar het geheel staat los van de context. Ontwerptechnisch zijn er vragen; draagt de ronde vorm bij aan goede plattegronden?

Landgoed Eikenburg – Eindhoven

De transformatie van Landgoed Eikenburg is ter hand genomen door woningbouwvereniging Trudo. Het monumentale klooster is herbestemd tot sociale huurappartementen, vervangende nieuwbouw en gemeenschappelijke activiteiten. Hier is sprake van een gebiedsontwikkeling, waarbij is gezocht naar een combinatie van zorg, onderwijs en wonen. Bij deze herontwikkeling is de verbinding met wijkbewoners geslaagd te noemen. Het kloosterleven is vertaald naar een hedendaagse woonvorm. Er zijn veel vergelijkbare instellingsterreinen. Bij deze ontwikkeling is een perspectief voor de eigen doelgroep en de buurt geformuleerd; er is niet aan andere woonvormen gedacht.

Space-S – Eindhoven

Op initiatief van woningcorporatie Woonbedrijf is een nieuwe stedelijke wijk op Striip S tot stand gekomen. De wijk bevat een mix van 402 sociale huurwoningen met gezamenlijke voorzieningen. Toekomstige bewoners konden vroegtijdig meedenken; hun woonwensen werden vertaald naar diverse woningtypen. Meestal betekent wonen in de stad anonimiteit, maar door het proces dat hier is gevolgd is een gemeenschapsgevoel bij de bewoners ontstaan voordat zij hun woning betrokken. Het proces is uniek, maar de uitwerking is niet uitzonderlijk. De impact voor de omgeving is beperkt.

Optimus in Luchen – Mierlo (Geldrop-Mierlo)

Nieuwbouw van zestien woningen volgens een nieuwe type sociale huurwoning met eigenschappen zoals circulair, biobased, energieleverend en natuurinclusief. Het gaat hier echt om een woonproduct. De manier van schakelen van de woningen is interessant. Dat geldt ook voor de snelheid waarmee de woningen gebouwd kunnen worden. Het concept op zichzelf is prima, maar aandacht voor de doelgroep, de omgeving en de medemens wordt gemist. De afstand tot het thema van de Brabantse Stijlprijs is te groot.

Van kantoor naar woningen voor spoedzoekers – Oosterhout

Transformatie van een bedrijfspand in het centrum van Oosterhout naar een woongebouw met zes huurappartementen, waarvan vier voor spoedzoekers. Niet duidelijk wordt waarin deze transformatie zich onderscheidt van andere kantoren die getransformeerd worden naar woningen. In die zin is dit project niet vernieuwend.

Petrus & Paulus – Dinteloord (gemeente Steenberg)

Restauratie en herbestemming van de voormalige katholieke kerk in Dinteloord naar 27 huurappartementen voor kleine huishoudens met een gemeenschappelijke openbare ontmoetingsruimte. De herontwikkeling van de kerk is goed gedaan, maar is op zich niet uniek.

De Hopman –Aarle-Rixtel (gemeente Laarbeek)

Een woonbuurt met tien vrijstaande energieneutrale prefab woningen met een tijdelijke woonbestemming op een braakliggend terrein in het dorp Aarle-Rixtel, gerealiseerd in collectief particulier opdrachtgeverschap. Het positieve van dit type woning is dat het verplaatsbaar is. Ook de schaalbaarheid is positief, maar de vrijstaande woningen doen weinig met de omgeving.

Cohousing Strijp R – Eindhoven

Realisatie van een woonbuurt voor veertien huishoudens in het hart van de herontwikkeling van Strijp R, een voormalig fabrieksterrein van Philips, op basis van collectief particulier opdrachtgeverschap. Er is veel dat met elkaar tot stand is gekomen. De jury waardeert dat proces, maar het geheel is niet onderscheidend genoeg als CPO-project.

WonenZoals – 's-Hertogenbosch

Nieuwbouw van een woongebouw met 24uurszorg voor achttien jongeren met een beperking, gelegen in de wijk Den Bosch Zuid, ontwikkeld als ouderinitiatief. Volharding is een woord dat op zijn plaats is voor dit ouderinitiatief, waarbij samenwerking is gezocht met woningcorporatie BrabantWonen voor de realisatie van het plan. Interessant is de houtbouw waarin de woningen zijn uitgevoerd.